Wiek Żydowski i odrzucenie Izraela

Wiek Żydowski

Wiek Żydowski trwał od śmierci Jakuba do śmierci Chrystusa. Jakub był ostatnim patriarchą, dziedzicem obietnicy, którą Bóg złożył Abrahamowi. *W dniu tym zawarł Pan przymierze z Abramem, mówiąc: Potomstwu twemu daję tę ziemię, od rzeki egipskiej aż do wielkiej rzeki Eufrat* – 1 Mojż. 15:18. Bóg zmienił imię Jakuba na „Izrael”. *I rzekł do niego Bóg: […] odtąd nie będziesz się nazywał Jakub, ale imię twoje będzie Izrael* – 1 Mojż. 35:10. Dwunastu synów Jakuba dało początek dwunastu plemionom Izraela i narodowi izraelskiemu.

Dlaczego okres od powstania Izraela do odrzucenia Pana Jezusa nazywa się „Wiekiem Żydowskim”, a nie „Wiekiem Izraelskim”? Słowo „Żyd” weszło do języka polskiego w średniowieczu. Najprawdopodobniej zapożyczyliśmy je z języka czeskiego. Poddani Mieszka I przyjęli chrześcijaństwo od Czechów, dlatego język polski przejął wiele słów związanych z Biblią i religią z języka czeskiego. Słowo „Żyd” oznacza Judejczyka, czyli mieszkańca Judei lub potomka Judy. Określamy nim jednak wszystkich Izraelitów niezależnie od tego, z którego pokolenia faktycznie pochodzą.

Gdy Bóg ukarał Izrael za jego grzechy, pozwolił, aby dziesięć plemion zostało uprowadzonych przez Asyryjczyków, a plemiona Judy i Beniamina – przez Babilończyków. Do swojej ziemi powrócili jednak tylko ci, którzy byli uprowadzeni do Babilonu. Spośród tych, którzy ocaleli, najliczniejsze było plemię Judy. Z tego powodu zaczęto nazywać Izraelitów Judejczykami, czyli Żydami. W ten sam sposób termin „Wiek Żydowski” dotyczy całego narodu izraelskiego. Bóg wyróżnił ten naród i traktował go w tamtym czasie w szczególny sposób.

Powstanie narodu

Rodzina Jakuba schroniła się w Egipcie przed głodem. Sprowadził ją tam Józef, który był ważnym urzędnikiem faraona i zdobył jego przychylność. Liczba Izraelitów szybko rosła, co przestraszyło Egipcjan. Nowy faraon zmusił więc Żydów do ciężkiej pracy przy wyrobie cegieł i budowie miast. Bóg posłał Mojżesza, aby uratował prześladowany naród. *Teraz oto krzyk synów izraelskich dotarł do mnie. Widziałem także udrękę, którą Egipcjanie ich dręczą. Przeto teraz idź! Posyłam cię do faraona. Wyprowadź lud mój, synów izraelskich, z Egiptu* – 2 Mojż. 3:9-10. Faraon wypuścił Izraela dopiero po tym, jak Bóg zesłał 10 plag na Egipt. Później ścigał uciekający lud, lecz dzięki cudownej interwencji Boga, Izrael przeszedł suchą stopą przez Morze Czerwone i był odtąd bezpieczny.

Izrael przybył pod górę Synaj, gdzie Bóg zawarł z nim przymierze. Nazywamy je Przymierzem Zakonu, ponieważ Bóg dał Żydom Zakon, czyli Prawo, a oni chętnie zgodzili się go przestrzegać. *A teraz, jeżeli pilnie słuchać będziecie głosu mojego i przestrzegać mojego przymierza, będziecie szczególną moją własnością pośród wszystkich ludów, bo moja jest cała ziemia […]. Wtedy cały lud odpowiedział razem, mówiąc: Uczynimy wszystko, co Pan rozkazał* – 2 Mojż. 19:5, 8. Przymierze potwierdzało, że Izrael jest wybranym narodem Bożym. Ten naród był bliżej Boga niż inne narody (Efezj. 2:11-12). Pan Bóg dał Żydom dziesięć przykazań oraz wiele przepisów religijnych.

Izraelici często zapominali o swoim postanowieniu. Narzekali na brak wody i pożywienia. Żałowali, że opuścili Egipt. Największą próbą był powrót 12 zwiadowców, których Mojżesz wysłał do Kanaanu. Dwóch z nich – Jozue i Kaleb – zachęcało Izraela do podboju ziemi, którą chciał im dać Pan. Pozostałych dziesięciu zniechęciło jednak naród i wywołało bunt. Za karę Izraelici wędrowali po pustyni przez 40 lat (po roku za każdy dzień misji szpiegów). Kto widział cuda, jakie Bóg uczynił, gdy wychodzili z Egiptu, a mimo to zwątpił w Bożą moc, zmarł w ciągu tej wędrówki i nie wszedł do Ziemi Obiecanej. Gdy Mojżesz umarł, wodzem został Jozue. Zdobył on ziemię kananejską i podzielił ją między dwanaście plemion.

Sędziowie

Jozue umarł. Przeminęło też całe pokolenie, któremu Bóg pomógł w podboju Ziemi Obiecanej. *Nastało po nich inne pokolenie, które nie znało Pana ani tego, co On uczynił dla Izraela […]. Tak opuścili Pana, a służyli Baalowi i Asztartom. Wtedy zapłonął gniew Pana na Izraela, wydał ich więc w rękę łupieżców, którzy ich łupili, i zaprzedał ich w ręce ich okolicznych wrogów i nie mogli się już ostać przed swoimi wrogami […]. Wtedy Pan wzbudzał sędziów i ci ratowali ich z rąk ich łupieżców* – Sędz. 2:10,13-14,16.

Sędziowie wybawiali Izraela z rąk sąsiednich narodów. Chociaż nazywamy ich „sędziami”, byli to ludzie, którzy raczej dowodzili wojskami izraelskimi, niż rozstrzygali spory i wydawali wyroki na podstawie obowiązującego prawa. Pełnili oni bardziej rolę wodzów. Gdy sędzia umierał, Izraelici zaczynali znowu grzeszyć. Czasem nie słuchali też swoich sędziów. Bóg rozgniewał się na swój naród, ponieważ nie przestrzegał on przymierza. Z tego powodu Pan nie wypędził wszystkich narodów kananejskich, by z ich pomocą karać Izraela za złe postępowanie.

W czasach sędziów plemiona działały oddzielnie i tylko czasami współpracowały. Debora w swojej pieśni (Sędz. 5) opisała, że poszczególne plemiona różnie się zachowały, gdy zagrażał im Sysera. Księga Sędziów kończy się słowami: *W tym czasie nie było jeszcze króla w Izraelu; każdy robił, co mu się podobało* – Sędz. 21:25. Samuel był ostatnim przywódcą Izraela, zanim na tron wstąpił pierwszy król. Był również wielkim prorokiem. Gdy się zestarzał, ustanowił swoich synów jako sędziów. Postępowali oni źle, dlatego lud poprosił go, aby ustanowił im króla.

Królestwo Izraela

Izraelici pragnęli być jak inne narody i mieć króla. *I my chcemy być takimi, jak wszystkie ludy, niech nas sądzi nasz król, niech nam przewodzi i niech on prowadzi nasze wojny!* – 1 Sam. 8:20. Samuel chciał im wytłumaczyć, że to Bóg jest ich królem i nie potrzebują innego, jednak lud był nieustępliwy. Bóg polecił Samuelowi ustąpić. Pierwszym królem został Saul z pokolenia Beniamina.

Po nim panował Dawid, a później syn Dawida – Salomon. Każdy z nich rządził przez 40 lat. Saul i Dawid prowadzili liczne wojny, podczas gdy rządy Salomona przyniosły pokój. Salomon zbudował też Świątynię i wiele innych imponujących budowli. Ceną za pokój, jaką zapłacił Salomon, był m.in. sojusz z faraonem, który potwierdził małżeństwem z córką faraona. Była to tylko jedna z jego wielu pogańskich żon tego króla. Izrael nie był w pełni zadowolony z rządów swojego króla, ponieważ musiał ciężko pracować, aby zrealizować jego ambitne projekty budowlane.

Ten problem ujawnił się po śmierci Salomona. Lud prosił jego syna, Rechabeama, aby pozwolił im pracować mniej. Rechabeam odmówił. W rezultacie dziesięć plemion izraelskich utworzyło oddzielne państwo, na którego czele stanął Jeroboam. Rechabeamowi pozostały tylko pokolenia Judy i Beniamina. Chciał rozpocząć wojnę w celu zjednoczenia pokoleń, lecz Pan Bóg mu zabronił. Tak naprawdę była to Boża kara za bałwochwalstwo Salomona. Pan kiedyś powiedział mu: *Ponieważ dopuściłeś się tego i nie dotrzymałeś przymierza ze mną, aby przestrzegać przykazań, które ci nadałem, przeto wyrwę ci królestwo, a dam je twojemu słudze. Lecz nie uczynię tego za twojego życia [...], ale twojemu synowi je wyrwę [...]; jedno plemię pozostawię twojemu synowi przez wzgląd na Dawida, mojego sługę, i przez wzgląd na Jeruzalem, który wybrałem* – 1 Król. 11:11-13.

Dwa królestwa izraelskie

Więzy, które łączyły dwanaście plemion, zaczęły się coraz bardziej rozluźniać. Północne królestwo składało się z dziesięciu plemion i było nazywane Izraelem lub Efraimem. Południowe królestwo składało się z dwóch plemion i nazywane było Judą. Każde z państw miało swoją stolicę i ośrodek religijny. Król Izraela, Jeroboam, nie chciał, aby jego poddani oddawali cześć Bogu w Jerozolimie, która znajdowała się w Judzie. Uważał, że osłabiłoby to jego władzę.

Naradziwszy się tedy, kazał król sporządzić dwa cielce ze złota i ogłosić ludowi: Dosyć już napielgrzymowaliście się do Jeruzalemu; oto bogowie twoi, Izraelu, którzy cię wyprowadzili z ziemi egipskiej. I kazał jednego ustawić w Betelu, a drugiego ustawił w Dan. Rzecz ta stała się pobudką do grzechu, lud bowiem pielgrzymował albo do tego w Betelu, albo do tego w Dan – 1 Król. 12:28-30. Chociaż Judejczycy mieli blisko do Jerozolimy, również oni odwracali się od Pana Boga. Mieszkańcy obu królestw czcili obcych bogów.

Królowie byli źli i prowadzili naród do grzechu. Tylko nieliczni z nich – głównie z Królestwa Judy – byli dobrzy i służyli Bogu. Czasami oba kraje nawet walczyły ze sobą. *Słuchajcie tego słowa, które wypowiedział Pan o was, synowie Izraela, o całym pokoleniu, które wyprowadziłem z ziemi egipskiej: Tylko o was zatroszczyłem się spośród wszystkich pokoleń ziemi, dlatego was będę karał za wszystkie wasze winy* – Amos. 3:1-2. Kara spadła na oba królestwa.

Kara za bałwochwalstwo

Ostatni król Izraela złożył hołd królowi asyryjskiemu i zobowiązał się płacić daninę. Po pewnym czasie jednak się zbuntował. W odwecie król asyryjski najechał Izrael i po trzech latach oblężenia zdobył stolicę – Samarię. Uprowadził też Izraelitów do niewoli i sprowadził pogańskie narody z innych zakątków swojego królestwa, aby zamieszkały na ich miejscu. Większość jeńców i ich potomków prawdopodobnie nigdy nie wróciła do ojczyzny. Królestwo dziesięciu plemion izraelskich przestało istnieć. *A stało się tak, ponieważ synowie izraelscy grzeszyli przeciwko Panu, Bogu swemu, który ich wyprowadził z ziemi egipskiej, spod władzy faraona, króla egipskiego, a czcili obcych bogów* – 2 Król. 17:7.

Ponad sto lat później Babilonia podbiła Królestwo Judy. Ostatni królowie judzcy popadli w zależność od sąsiednich państw – Egiptu oraz Babilonu – i płacili im daninę. Król Sedekiasz zbuntował się, więc spadł na niego gniew króla babilońskiego Nebukadnesara. Babilończycy oblegali Jerozolimę przez ponad rok. Zdobyli ją, spalili świątynię i wszystkie ważne budynki. Zburzyli mury miejskie, zabrali wartościowe przedmioty i uprowadzili ważniejszych ludzi do niewoli. Pozostawili tylko biedaków. Królestwo Judy, tak jak Królestwo Izraela, przestało istnieć.

Nebukadnesar był narzędziem, którego Bóg użył, aby ukarać Żydów oraz inne okoliczne narody. Pan pozwolił

Babilonowi przez siedemdziesiąt lat panować nad tymi narodami. *Oto Ja poślę [...] po Nebukadnesara, króla babilońskiego, mojego sługę, i sprowadzę ich na tę ziemię i na jej mieszkańców, i na wszystkie narody dokoła. I zniszczę je doszczętnie [...]. I cała ta ziemia stanie się rumowiskiem i pustkowiem, i narody te będą poddane królowi babilońskiemu, siedemdziesiąt lat* – Jer. 25:9,11. Wiele narodów wymienionych w Biblii już nie istnieje. Nie był to jednak koniec dla narodu izraelskiego.

Powrót do ojczyzny

Wśród wygnanych Żydów było wielu, którzy zachowali swoją wiarę w Boga. Wspaniałym przykładem był prorok Daniel i jego towarzysze. Daniel modlił się do Boga Izraela pomimo zakazu królewskiego. Mocno trzymał się swojej wiary. W Babilonie Żydzi zaczęli regularnie zgromadzać się w synagogach, uczyć się Tory i rozważać Boże Prawo. Uczeni w Piśmie, czyli rabini, byli szanowani i zyskali duże znaczenie. To wszystko ożywiało nadzieje powrotu do ojczyzny oraz pragnienie odbudowy świątyni i Jerozolimy.

Proroctwo Jeremiasza się spełniło. Panowanie Babilonu dobiegło końca, gdy został podbity przez Persję. Co więcej, król perski Cyrus zezwolił Żydom na powrót do Jerozolimy i odbudowę świątyni. *W pierwszym roku panowania Cyrusa, króla perskiego, aby się spełniło słowo Pana wypowiedziane przez usta Jeremiasza, pobudził Pan ducha Cyrusa, króla perskiego, aby ogłosił [...]: Wszystkie królestwa ziemi dał mi Pan, Bóg niebios [...]. Kto więc spośród was należy do jego ludu, niech jego Bóg będzie z nim! Niech wyruszy do Jeruzalemu, które jest w Judzie, i niech buduje świątynię Panu, Bogu izraelskiemu* – Ezdr. 1:1-3.

Ważną rolę w powrocie do ojczyzny i jej odbudowie odegrali Ezdrasz i Nehemiasz. Pierwszy był kapłanem i przypomniał Żydom Prawo Boże. *Ezdrasz bowiem postawił sobie za cel zbadać zakon Pański i wprowadzić go w czyn oraz nauczać w Izraelu jego postanowień i praw* – Ezdr. 7:10. Nehemiasz zaś został namiestnikiem i pomógł odbudować mury. Odbudowana została też świątynia (Ezdr. 6:15).

Odrzucenie Mesjasza

Żydzi powrócili, jednak nadal znajdowali się pod panowaniem kolejnych pogańskich imperiów: Medo-Persji, Grecji, Rzymu. Największym zagrożeniem dla żydowskiej wiary i religii była jednak kultura grecka, która stała się bardzo popularna. Mimo to Żydom udało się zachować swoją tożsamość. Najprawdopodobniej przyczyniło się do tego Przymierze Zakonu, oparte na Bożym Prawie przekazanym przez Mojżesza. Znakiem tego przymierza było obrzezanie – zwyczaj, którego poganie nie rozumieli. Żydzi pielgrzymowali również do Jerozolimy.

Uczeni w Piśmie, faryzeusze i saduceusze nauczali lud Prawa Bożego. Apostoł Paweł wyjaśnił, że to Prawo miało przygotować Izrael na przyjście Mesjasza. *Tym sposobem Prawo stało się dla nas wychowawcą, [który miał prowadzić] ku Chrystusowi, abyśmy dzięki wierze uzyskali usprawiedliwienie* – Gal. 3:24 (BT). Żydzi, gdy wrócili z Babilonu, czekali na spełnienie się proroctw o przyjściu Mesjasza. Izrael znajdował się pod panowaniem rzymskim. Żydzi oczekiwali, że Mesjasz wyzwoli kraj i zostanie królem. Pan Jezus nie pasował do ich wyobrażeń, dlatego Go odrzucili, a potem *rękami bezbożnych ukrzyżowali i zabili* (Dzieje Ap. 2:23). Niewielu rozpoznało w Nim Mesjasza.

Apostoł Paweł nazywa Żydów, którzy przyjęli Mesjasza, „resztką”. *Nie odrzucił Bóg swego ludu, który uprzednio sobie upatrzył [...]. Podobnie i obecnie pozostała reszta według wyboru łaski* – Rzym. 11:2,5. Ta bogobojna „resztka” uwierzyła w Pana Jezusa, mimo że naród jako całość odrzucił Go. Pan Jezus zapowiedział: *Oto wam dom wasz pusty zostanie* – Mat. 23:38. Śmierć Pana Jezusa przyniosła koniec Wieku Żydowskiego.

Naród izraelski stracił swoją uprzywilejowaną pozycję w oczach Bożych. Ojciec Niebieski zaczął się objawiać naśladowcom swojego Syna, niezależnie od tego, czy pochodzili z Żydów, czy z innych narodów. Bóg wybiera Kościół spośród różnych narodów. Gdy wybór się zakończy, Izrael zrozumie, co stracił, odrzucając Mesjasza. *A żebyście nie mieli zbyt wysokiego o sobie mniemania, chcę wam, bracia, odsłonić tę tajemnicę: zatwardziałość przyszła na część Izraela aż do czasu, gdy poganie w pełni wejdą* – Rzym. 11:25.

Wącior Jakub